

รับที่ 1414
วันที่ 30 ม.ค. 61
เวลา 10.01 น.

กองวิเทศสัมพันธ์
เลขรับที่ 0964
วันที่ 21 พ.ค. 2561
เวลา 15.54 น.

มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขรับ 11059
วันที่ 21 พ.ค. 2561
เวลา 14-37

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/ ๓๖๕

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ 3 - กองวิเทศสัมพันธ์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒ เมษายน ๒๕๖๑

คณะวิทยาศาสตร์

รับที่ 3562
วันที่ 24 พ.ค. 2561
เวลา 11.04.46

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑๓/๖๑

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง หัว ๑ - ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑๓/๒๕๖๑ หัว ๑ - ๑๕ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง “ผู้นำเกาหลีเหนือเยือนจีน สัญญาณเชิงบวกแห่งการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลี?” รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๕ - ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา นายคิม จองอึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือและคณะ ได้เดินทางเยือนจีน เพื่อพบปะหารือกับประธานาธิบดี สี จิ้นผิง โดยประเด็นสำคัญที่ได้จากการหารือ ได้แก่ (๑) จีนยืนยันที่ต้องการจะเห็นการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี รวมถึงการรักษาสันติภาพและความมั่นคงด้วยการเจรจาและการหารือ (๒) เกาหลีเหนือเน้นว่า ได้ใช้มาตรการเพื่อผ่อนคลายสถานการณ์อันตึงเครียด และเสนอที่จะจัดการเจรจาอย่างสันติ เพื่อบรรลุซึ่งเป้าหมายของการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี โดยยินดีจะรับโครงการพัฒนาและการครอบครองอาวุธนิวเคลียร์หากความมั่นคงของเกาหลีเหนือได้รับการรับรอง และไม่มีภัยคุกคามทางทหารจากสหรัฐฯ

๒. การเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือครั้งนี้ อาจมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ (๑) แรงกดดันจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่ออกข้อมติที่ ๒๓๗๑ คว่ำบาตรเกาหลีเหนือ (๒) แรงกดดันจากมหาอำนาจอย่างสหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่จะดำเนินนโยบายกดดันเกาหลีเหนือ เพื่อให้ยกเลิกโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์อย่างเต็มที่ และ (๓) แรงกดดันจากปัญหาความยากจนภายในประเทศ รวมถึงสาเหตุที่อาจเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้นำจีน ภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ที่มีประเด็นอ่อนไหวแตกต่างไปจากผู้นำจีนยุคก่อน โดยมีท่าทีที่ต้องการบีบบังคับเกาหลีเหนือให้ยุติการทดสอบอาวุธนิวเคลียร์ชัดเจนมากขึ้น จากการประกาศปฏิบัติตามข้อมติคว่ำบาตรเกาหลีเหนือ เป็นต้น

๓. ประเทศไทยและกองทัพควรใช้โอกาสนี้ ในการแสดงการสนับสนุนให้เกาหลีเหนือลดความขัดแย้งและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพบนคาบสมุทรเกาหลี ให้เป็นไปตามกลไกที่มีอยู่ ได้แก่ สนธิสัญญาห้ามการแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ (Non - Proliferation Treaty: NPT) ให้มีผลในทางปฏิบัติ รวมทั้งอาจเข้าร่วมหาแนวทางเพื่อมิให้กลไกดังกล่าวเป็นสิ่งที่ล้าสมัยเกินกว่าสถานการณ์ที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม กองทัพไม่ควรมองข้ามกรณีที่เกาหลีเหนืออาจไม่สามารถบรรลุข้อตกลงสันติภาพกับสหรัฐฯ และพันธมิตรได้ โดยกองทัพควรเตรียมการให้ความช่วยเหลือ และเตรียมการอพยพคนไทยที่พำนักอาศัยในเกาหลีใต้และญี่ปุ่นให้พร้อมอยู่เสมอ

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พันเอก

(อรรคเดช ประทีปอุษานนท์)

กองภูมิภาคศึกษา

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๖

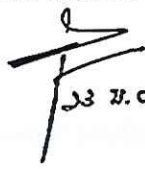
รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ ทำการแทน

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

① เรียบ ผู้ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์
 สหควรขอเสนอส่วนงานเพื่อ เป็นข้อมูล ต่อไป
 ประเด็นสำคัญ คือ เรื่อง 4 ผู้นำเกาหลีเหนือ เชิญเจ้าหน้าที่
 วิทยาลัยเชิงรุก แห่งการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลี?"

วัลลิกา

23/พ.ค./61

ต้นเอ็งคณ ๖๓ ม.ค. ๖

นางสาววรรณทิมา เสนาแพนภักดิ์
 ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์

ทราบและดำเนินการได้

30 พ.ค. 2561

งานบริหารเอกสารได้รับเรื่องคืน
 วันที่ 24 พ.ค. 2561 เวลา 7:00

③ เรียน รองคณบดี
 ขอทราบเผยแพร่ผ่าน web: IC
 Deep
 30 พ.ค. 2561

② เรียน คณบดี รองคณบดีฝ่าย.....
 หัวหน้าภาควิชา.....
 เพื่อโปรด
 ทราบ อนุมัติ
 พิจารณา ลงนาม
 เวียน MUSIS

(ผศ.ดร.สมคิด อมรสมานกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหาร

25 พ.ค. 2561

“ผู้นำเกาหลีเหนือเหมือนจีน” สัญชาตเชิงบวกแห่งการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลี?

เมื่อวันที่ ๒๔ - ๒๗ มี.ค.๖๑ ที่ผ่านมา นายคิม จองอึน ผู้นำสูงสุดของเกาหลีเหนือและคณะ ได้เดินทางเยือนจีน เพื่อพบปะหารือกับประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ในประเด็นการพัฒนาความสัมพันธ์ทวิภาคีให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งการเยือนครั้งนี้เป็นการเดินทางออกนอกประเทศครั้งแรก หลังจาก นายคิม จองอึน ขึ้นมาปกครองประเทศตั้งแต่ปี ๕๔ ถือเป็นความพยายามของผู้นำเกาหลีเหนือที่จะปรับจุดยืนจากท่าทีก้าวร้าว มาเป็นการใช้วิธีการทางทูตมากยิ่งขึ้น ซึ่งการเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือครั้งนี้ อาจมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน เช่น แรงกดดันจากภายนอกประเทศ ภายในประเทศ และแรงกดดันจากมหาอำนาจ ในกรณีการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ รวมทั้งท่าทีความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเกาหลีเหนือ ซึ่งบทบาทการนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ถือว่ามีนัยยะสำคัญที่ทำให้ผู้นำเกาหลีเหนือต้องเป็นฝ่ายเริ่มคืนลดความขัดแย้งและยื่นข้อเสนอการเจรจาสันติภาพ

การเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อพิพาทบนคาบสมุทรเกาหลี โดยจีนยืนยันที่ต้องการจะเห็นการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี รวมถึงการรักษาสันติภาพและความมั่นคงบนคาบสมุทรเกาหลี ด้วยการเจรจาและการหารือกัน ขณะที่เกาหลีเหนือย้ำว่า ได้ใช้มาตรการเพื่อผ่อนคลายสถานการณ์อันตึงเครียด และเสนอที่จะจัดการเจรจาอย่างสันติ เพื่อบรรลุซึ่งเป้าหมายการปลดอาวุธนิวเคลียร์บนคาบสมุทรเกาหลี ให้เป็นความสัมพันธ์แบบความร่วมมืออย่างปรองดองและยินดียิ่งงับโครงการพัฒนาและการครอบครองอาวุธนิวเคลียร์ หากความมั่นคงของเกาหลีเหนือได้รับการรับรอง และไม่มีภัยคุกคามทางทหารจากสหรัฐฯ แต่ยืนยันที่จะหารือกับทางการสหรัฐฯ เพื่อนำไปสู่การยุติโครงการนิวเคลียร์

จากการเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือครั้งนี้ ทำให้การวิเคราะห์นัยยะและท่าทีของทั้งฝ่ายเกาหลีเหนือและจีนมีความน่าสนใจ เนื่องจากพัฒนาการต่อไปของเกาหลีเหนือ อาจนำไปสู่ทิศทางเชิงบวกแห่งการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลีต่อไปได้

★ บทวิเคราะห์ ที่มาและนัยยะของการเยือนจีน การเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือ อาจมาจากปัจจัยดังนี้ **แรงกดดันจากภายนอกประเทศ** จากความพยายามในการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์และการยิงทดสอบขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental

Ballistic Missile: ICBM) อย่างต่อเนื่องของเกาหลีเหนือ เป็นผลให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) ออกข้อมติที่ ๒๓๗๑ คำว่าบตรเกาหลีเหนือ เมื่อ ๕ ส.ค.๖๐ เพื่อลงโทษและเพิ่มแรงกดดันด้านเศรษฐกิจต่อเกาหลีเหนือ

แรงกดดันจากมหาอำนาจ นายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ใช้โอกาสในการแถลงนโยบายประจำปี เมื่อ ๓๑ ม.ค.๖๑ กล่าวถึงความสำคัญสำหรับสหรัฐฯ ในขณะนี้คือ เกาหลีเหนือ และให้คำมั่นว่าจะดำเนินนโยบายกดดันเกาหลีเหนืออย่างเต็มที่ต่อไป สำหรับรัฐบาลญี่ปุ่น ได้เรียกร้องให้นานาชาติเพิ่มมาตรการกดดันเกาหลีเหนือมากขึ้น เพื่อให้ยกเลิกโครงการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ โดยรายงานด้านการป้องกันประเทศประจำปี ๖๐ ของกระทรวงกลาโหมญี่ปุ่น ซึ่งเผยแพร่เมื่อ ๘ ส.ค.๖๐ ยังได้ระบุภัยคุกคามนิวเคลียร์จากเกาหลีเหนือสู่ระดับใหม่ และคาดว่ามีความเป็นไปได้ที่เกาหลีเหนือจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาหัวรบนิวเคลียร์ (Nuclear Warheads)

แรงกดดันจากภายในประเทศ ปัญหาความยากจนยังคงเป็นประเด็นสำคัญของเกาหลีเหนือ ยิ่งประเทศต้องพบกับมาตรการทางเศรษฐกิจของสหประชาชาติ เพื่อกดดันให้รัฐบาลยุติการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ด้วยแล้ว ความยากลำบากของประชาชนก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก การหลบหนีเพื่อลี้ภัยออกนอกประเทศยังคงเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งปัญหาภายในประเทศเหล่านี้ เป็นสิ่งที่บั่นทอนความมั่นคงทางการเมืองของกลุ่มผู้นำเกาหลีเหนือ

นอกจากนั้น การรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับจีน ยังน่าจะเป็นอีกเหตุผลสำคัญของการเดินทางเยือนครั้งนี้ เนื่องจากที่ผ่านมาแม้จีนจะได้ชื่อว่าเป็นพันธมิตรร่วมอุดมการณ์คอมมิวนิสต์กับเกาหลีเหนือมาอย่างยาวนานนับตั้งแต่สงครามเกาหลีเมื่อปี ๒๕๔๓ แต่พฤติกรรมก้าวร้าวของเกาหลีเหนือส่งผลให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในระยะหลังไม่สู้ดีนัก เนื่องจากเกาหลีเหนือได้ยิงขีปนาวุธระหว่างที่จีนจัดงานประชุมที่สำคัญหลายครั้ง เช่น ช่วงที่จีนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม G20 ที่เมืองหางโจว เมื่อปี ๕๙ การประชุมเส้นทางสายไหมศตวรรษที่ ๒๑ และการประชุมกลุ่มบริคส์ (BRICS) เมื่อปี ๖๐ นอกจากนี้ จีนมักจะถูกกดดันโดยประเทศรอบข้างให้เป็นประเทศผู้เจรจาเพื่อหาหนทางคลี่คลายความตึงเครียดในคาบสมุทรเกาหลี จึงอาจทำให้ภาพความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับเกาหลีเหนือไม่แนบแน่นเหมือนเช่นในอดีต

★ ทำทีของจีนต่อเกาหลีเหนือในยุคประธานาธิบดี สี จิ้นผิง
ในยุคสงครามเย็น จีนมองว่าเกาหลีเหนือเป็นรัฐกั้นชน เพราะขณะนั้นจีนอยู่ในช่วงอ่อนแอและถูกมหาอำนาจปิดล้อม จึงเห็นเกาหลีเหนือมีความสำคัญอย่างยิ่ง แต่หลังจากสิ้นสุดสงครามเย็น จีนได้เปลี่ยนท่าทีใหม่ โดยหันมาสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ ทำให้จีนไม่ต้องสนใจเรื่องรัฐกั้นชนอีกต่อไป อันจะเห็นได้จากกรณีที่จีนแสดงท่าทีให้เห็นว่าไม่สนับสนุนการพัฒนาโครงการนิวเคลียร์ และประกาศปฏิบัติตามข้อคิดที่ว่าคาบสมุทรเกาหลีเหนือของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติข้อที่ ๒๓๗๑ โดยระงับการส่งออกก๊าซธรรมชาติเหลว และหยุดนำเข้าสิ่งทอจากเกาหลีเหนือ รวมทั้งจำกัดการส่งออกพลังงานให้เกาหลีเหนือ เมื่อ ๑ ต.ค.๖๐

สำหรับประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำของทั้งสองประเทศนั้น ในอดีตการไปมาหาสู่ระหว่างผู้นำจีนกับผู้นำเกาหลีเหนือเป็นเรื่องปกติ ตัวอย่างเช่น ในยุคของ ประธานาธิบดี หู จิ่นเทา ได้เคยไปเยี่ยมเยือนเกาหลีเหนือ และประธานาธิบดีเกาหลีเหนือ ก็เคยมาเยี่ยมเยือนจีน แต่ธรรมเนียมปฏิบัติในยุคของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยประธานาธิบดี สี จิ้นผิง เลือกที่จะเดินทางไปเยือนเกาหลีใต้เป็นครั้งแรกในฐานะประธานาธิบดีจีน นอกจากนี้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายยังไม่เคยพบปะหรือกันในฐานะผู้นำประเทศอีกด้วย ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและเกาหลีเหนือ ภายใต้การนำของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง จึงมีประเด็นอ่อนไหวที่แตกต่างไปจากผู้นำจีนยุคก่อน

นอกจากนี้ ท่าทีของจีนที่ต้องการบีบคั้นเกาหลีเหนือให้ยุติการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ที่ชัดเจนมากขึ้นในยุคประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ในฐานะมิตรประเทศระหว่างจีนกับเกาหลีเหนือเสื่อมถอยลงไปอีก เพราะข้อเรียกร้องดังกล่าวก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสหรัฐฯ และพันธมิตร ประกอบกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับวาระการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีของจีน ซึ่งที่ประชุมได้อนุมัติให้ยกเลิกการจำกัดวาระการดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีไว้ที่ ๒ สมัยออกไป และได้มีมติให้บรรจุ “แนวคิดว่าด้วยสังคมนิยม

แบบจีนในยุคใหม่” ของประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ไว้ในรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้ประธานาธิบดี สี จิ้นผิง ได้รวบอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดไว้ที่ตนเองและสามารถครองอำนาจต่อไปได้อย่างไม่มีกำหนด ดังนั้น ความสัมพันธ์ส่วนตัวของผู้นำทั้งสองชาติ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และอาจเป็นปัจจัยเร่งสำคัญให้ผู้นำเกาหลีเหนือต้องรื้อฟื้นความสัมพันธ์กับผู้นำจีนดังกล่าว

★ บทสรุป
ปัญหาข้อพิพาทบนคาบสมุทรเกาหลีเป็นประเด็นท้าทายด้านความมั่นคงที่สร้างความกังวลอย่างมากกับโอกาสของการเกิด “การเผชิญหน้าของอาวุธนิวเคลียร์” ดั่งเช่นที่โลกเคยเผชิญมาแล้วในยุคสงครามเย็น ความน่ากังวลอีกประการหนึ่งคือ รัฐนิวเคลียร์ (ประเทศที่มีอาวุธนิวเคลียร์ในครอบครอง) บางประเทศไม่มีแนวโน้มจะลด หรือควบคุมอาวุธดังกล่าว แต่กลับแสดงทิศทางการพัฒนาที่เพิ่มมากขึ้น ดังกรณีของเกาหลีเหนือ เป็นต้น แต่จากการเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือในครั้งนี้ ได้มีการส่งสัญญาณว่าสถานการณ์ความมั่นคงบนคาบสมุทรเกาหลี กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเชิงบวกมากขึ้น เนื่องจากเกาหลีเหนือเป็นฝ่ายเริ่มต้นลดความขัดแย้ง และยื่นข้อเสนอเจรจาสันติภาพ ล่าสุดผู้นำเกาหลีเหนือได้ประกาศว่าพร้อมเข้าร่วมประชุมสุดยอดผู้นำเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้เป็นครั้งแรก ในวันที่ ๒๗ เม.ย.๖๑ ณ หมู่บ้านปันมุนจอมฝั่งเกาหลีใต้ ถือเป็นการส่งสัญญาณเชิงบวกที่ต้องจับตาเป็นอย่างยิ่งต่อไป

จากสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยและกองทัพควรใช้โอกาสนี้ในการแสดงออกถึงการสนับสนุนให้เกาหลีเหนือลดความขัดแย้งและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพบนคาบสมุทรเกาหลีให้เป็นไปตามกลไกที่มีอยู่ ได้แก่ สนธิสัญญาห้ามการแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ (Non - Proliferation Treaty: NPT) นอกจากนี้ ยังอาจเข้าร่วมหรือร่วมหาแนวทางเพื่อมิให้กลไกดังกล่าวเป็นสิ่งที่ล้าสมัยเกินกว่าสถานการณ์ที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน

แต่อย่างไรก็ตาม กองทัพไม่ควรมองข้ามกรณีเกาหลีเหนือ อาจไม่สามารถบรรลุข้อตกลงสันติภาพกับสหรัฐฯ และพันธมิตรได้ โดยกองทัพควรเตรียมการให้ความช่วยเหลือและเตรียมการอพยพคนไทยที่พำนักอยู่ในเกาหลีใต้และญี่ปุ่น เนื่องจากเห็นได้ว่าสถานการณ์บนคาบสมุทรเกาหลีในเวลานี้ยากที่จะคาดเดา อย่างไรก็ตาม การเยือนจีนของผู้นำเกาหลีเหนือดังกล่าว อาจทำให้เส้นทางแห่งการรวมชาติบนคาบสมุทรเกาหลีมีความหวังขึ้นมาอีกครั้งก็เป็นได้

ข้อมูลอ้างอิง

- https://www.matchonweekly.com/column/article_75249.
- http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answera.php?question_id=1575.
- <http://www.bbc.com/thai/international-43565124>.
- <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/502709>.

เพื่อประโยชน์ในกา รพัฒนา SSC Focus กรุณาส่งข้อคิดเห็นของท่านมายัง คณะผู้จัดทำ (ศศย. สปท.) (T : ๐ ๒๖๗๕ ๖๗๑๔ - ๑๖

๑. ท่านสนใจประเด็นใดเพิ่มเติม / เห็นว่าควรศึกษาเพิ่มเติม

การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์ / เทคโนโลยี การทหาร พลังงาน / สิ่งแวดล้อม

อื่นๆ

๒. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

บทวิเคราะห์โดย น.ส.ศิวลี สิริโรจน์บริษัท นักวิจัย ศศย.สปท.